

NORGES HUSFLIDSLAG RØDLISTA

Med Rødlista retter vi oppmerksomheten mot teknikker som er lite i bruk, gjemt og nesten glemt! Rødlista er ingen ferdig liste, men et prosjekt hvor våre lokallag selv velger ut hvilke teknikker fra eget område som må læres videre før det er for sent

LAUVÅLIBÅTER

Ragnfrid og Eilifr

Gausdal 2018 - 2020

Mentor;

Kjell Solberg

Båtbyggere;

Arne Paulsrud

Bernt Paulsrud

Jan Ole Helleberg

Magnus Forrestad Svendsen

Oddbjørn Skogen

Gausdal
Historielag

NORGES
HUSFLIDSLAG
RØDLISTA

I Gausdal er det lange tradisjoner på å bygge trebåter. Selv om Gausdal er to sidedaler til Gudbrandsdalen, har nok størst påvirkning kommet fra Valdres via Skåbu til Espedalen. Det er ikke registrert noen båtbyggere i Østre Gausdal, men flere i Vestre. Det har nok vært flere båtbyggere i Vestre gjennom tidene, men den mest kjent er Amund Lauvålien (1866-1952). En annen var Adolf Dalbakken (1889-1985), men han utvandret til Amerika. Amund Strand (1888-1966) var sjøllært, og bygde noen lengre og bredere båter. Det finnes ingen båter etter ham. Amund var fra Lauvålien, en liten plass på østsiden av Espedalsvatnet. Senere flyttet han og kona til Maribuen på vestsida av vannet. Amund var en allsidig håndverker, ved siden av båtbygging, drev han møller, smed og sagmester, Kona Kari fødte ni barn i Espedalen.

I 1909 flyttet familien til Kolobakken, som nå kalles Haug, en liten plass ovenfor Svendsrudlia på vegen opp Forsethlia. På Kolobakken fikk de fire barn til, men en døde etter bare noen uker. Eldstejenta Magna giftet seg med brukeren på nedre Forseth, og da husmannsfolkene på Hole, en plass under nedre Forseth, døde, flyttet familien dit i 1919.

Amund Lauvålien hadde rakitt, og livnærte seg som smed og drev som altmuligmann. Etter hvert begynte han å bygge trebåter. Flere av sønnene til Erling begynte også å bygge båter i kombinasjon med andre håndverkssysler. Det var Anton (1898-1981), Erling (1906-1968), Jarle (1907-1957) og Ivar (1915-1970). De bygde alle båter sjøl om ikke alle var like aktive.

De reiste rundt på gardene og bygde båter av de materialene de hadde lagret på garden. Kvaliteten på materialene kunne nok variere, men de brukte det som fantes. "Lauvålibåten" er blitt et begrep, som er kjent over hele Gausdal, og det er fortsatt noen slike båter i bruk i bygda.

Flere lærte seg etter hvert å bygge båter i Vestre. Vi vet ikke om de lærte av hverandre eller om de plukket fra hverandre gamle båter og kopierte disse, muligens skjedde begge deler.

Her er antagelig den eldste båten som er bevart i Gausdal, bygget av Amund Lauvålien i 1915, og tatt vare på på Vole. Ragna og Kristian Waalen f.1884, er Ute og ror på Bennsjøen sommeren 1924 med døtrene Rønnaug f.1916 og Ragnhild f.1922.

MODELL

- Baugen på en gammel Lauvålibåt som ble brukt som mal og inspirasjon.

- Klinking

Her ses et «dampovn»,
en patent gutta bygde sjøl for å kunne varme opp
materialene slik at de lettere lar seg bøye.

Redskaper/ verktøy

- Klinkhammere
- Hovty / avbiter
- Båtsøm (øverst til høyre)
- Roer (skive)
- - det øvrige er redskap brukt til mothold for å slå skiva inn på spikeren

PFANNER

24.4

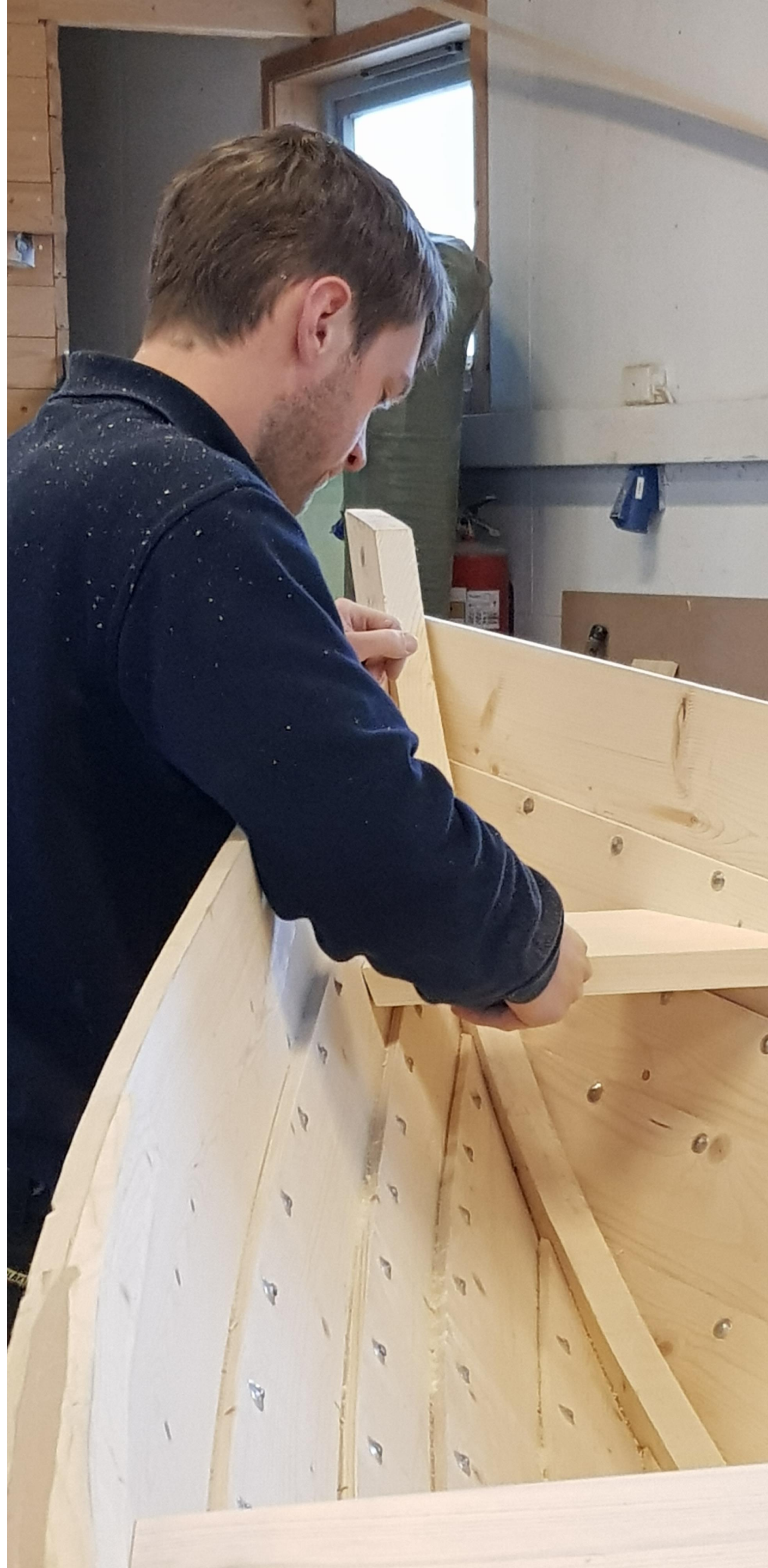

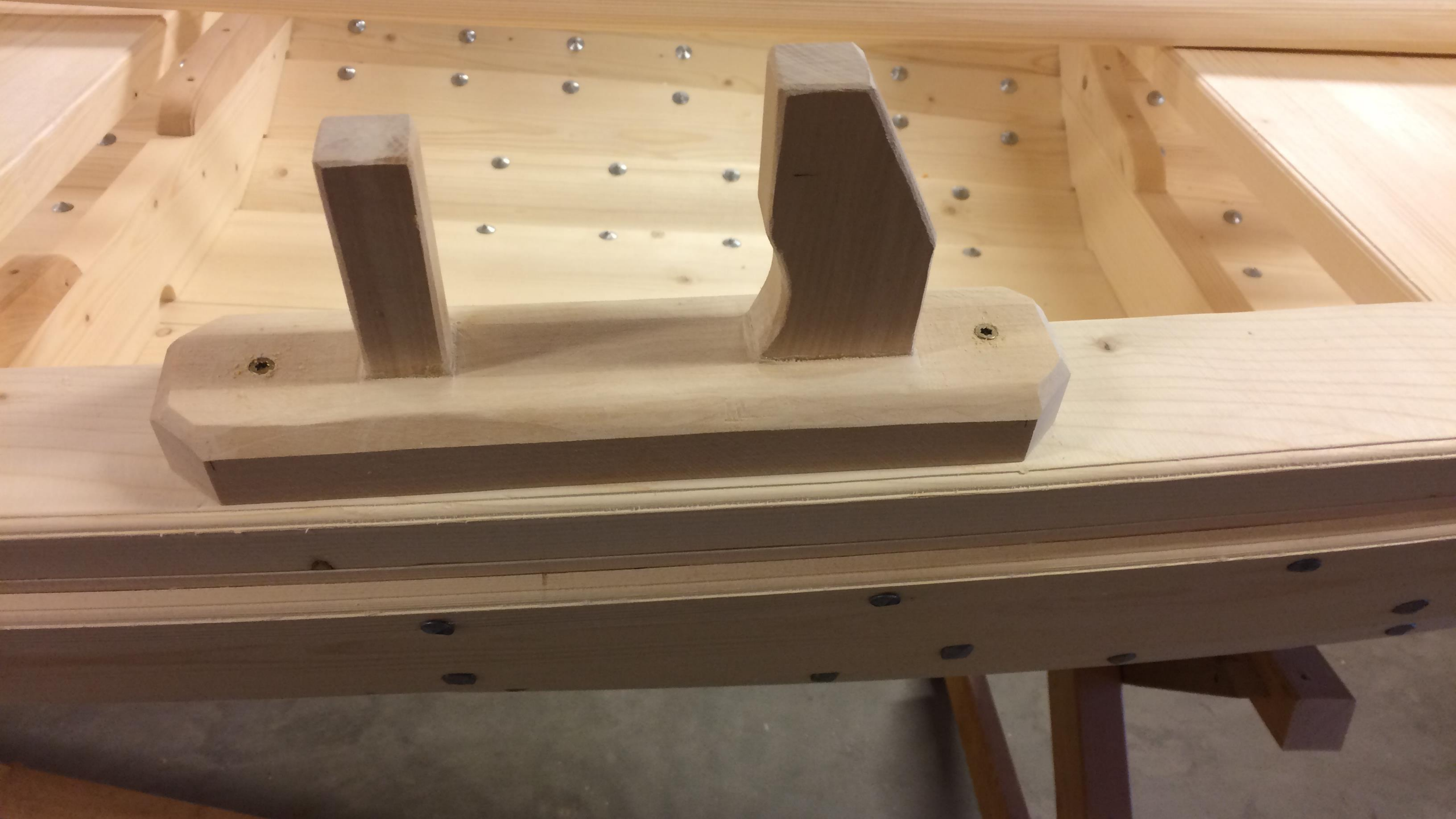

Dette er en av flere Lauvålibåter mentor Kjell Solberg bygde sjøl.

SJØSETTING..

- Prøvesjøsetting av Ragnfrid på Rausjøen, Gausdal Nordfjell 10.06.19.

RAGNFRID sjøsettes på Tortjønnsvatnet
sommeren 2019 , Gausdal vestfjell.

RAGNFRID

